

Datum 2025-08-12

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A322.539/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.seKopia: ju.L7@regeringskansliet.se

Er referens Ju2025/01090

Ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott, SOU 2025:54

Sammanfattning

Polismyndigheten har inte några invändningar mot förslagen.

Polismyndigheten noterar dock den stora ökning av antalet brottsutvisade som förslagen antas leda till. Detta, samt att ett utvisningsyrkande ska framställas i ärenden med strängare påföljd än böter i straffskalan, medför stora praktiska och ekonomiska konsekvenser för myndigheten.

Myndigheten vill bland annat mot denna bakgrund framföra följande synpunkter.

Polismyndighetens synpunkter

Prövning av frågan om verkställighetshinder

Utredningen föreslår att frågan om verkställighetshinder ska tas bort från domstolarna. Frågan ska istället enbart prövas i närmare anslutning till den faktiska verkställigheten, vilken Polismyndigheten ansvarar för. För att åstadkomma förändringen föreslår utredningen att brottsutvisade antingen ska undantas från återvändandedirektivet¹ eller att utvisningsfrågan i sin helhet flyttar till Migrationsverket. Polismyndigheten har inga synpunkter på förslagen i sak, men kan liksom utredningen konstatera att om Migrationsverket ska överta prövningen av utvisningar måste detta föregås av en utredning för att konsekvenserna ska kunna omhändertas av berörda myndigheter.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna

Om brottsutvisade helt ska undantas från återvändandedirektivet måste även detta föregås av viss utredning. Återvändandedirektivet ställer inte enbart upp regler för prövningen av verkställighetshinder. Direktivet är bland annat grunden för registrering av brottsutvisade i Schengen Information System (SIS) vilket polisen ansvarar för. Polismyndigheten noterar även i sammanhanget att förslag till en ny återvändandeförordning presenterades den 11 mars 2025² och att detta, i vart fall i dagsläget, inte erbjuder någon möjlighet att undanta brottsutvisade från den gemensamma hanteringen inom EU. Det alternativet riskerar därför att verka som kortsiktig lösning.

Snabbare lagföring

De presenterade förslagen medför att brottslighet som hanteras inom snabbare lagföring kommer att omfattas av åklagares plikt att yrka på utvisning för de fall förutsättningarna för detta är uppfyllda. Att utreda huruvida förutsättningarna är uppfyllda kommer att medföra en förändring av arbetssätt och medföra ett behov av utbildning. Detta kommer att påverka ledtiderna från brott till lagföring negativt med anledning av de utredningsåtgärder som utvisningsfrågan påkallar. Polismyndigheten har inga invändningar mot förslagen utifrån denna aspekt men konstaterar att det saknas noggrannare överväganden i utredningen rörande utvisningsfrågan i förhållande till relevanta snabbspår.

Särskild reglering för alternativt skyddsbehövande

Med dagens lagstiftning kan en person med alternativ skyddsstatusförklaring utvisas på grund av brott enligt de regler som normalt gäller för utlänningar som begått brott. När brottsligheten inte är tillräckligt svår för att Migrationsverket ska kunna återkalla skyddsstatusen medför dock detta betydande svårigheter för Polismyndigheten i verkställighetsarbetet. Polismyndigheten är därför positiva till att ändringar föreslås för denna särskilda personkategori.

Risk för avvikande

Polismyndigheten har tidigare lyft till utredningen att det i dagsläget finns en problematik rörande avsaknaden av grund för häktning eller förvar efter en huvudförhandling men innan avkunnad dom med beslut om utvisning. Det förekommer även att det inte framställs något yrkande om häktning avseende tiden efter avkunnad dom och grund för förvar saknas till och med tidpunkten för laga kraft. Risker för avvikande är stor under denna period. Inga

² Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av ett gemensamt system för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i unionen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG, rådets direktiv 2001/40/EG och rådets beslut 2004/191/EG

förändringar i befintligt regelverk föreslås dock i denna del. Eftersom syftet med utredningens förslag är att åstadkomma fler verkställbara utvisningar bör detta ses över i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Behov av samordning med andra utredningar

Polismyndigheten önskar lyfta det fortsatta behovet av samordning av presenterade utredningar på migrationsområdet. Till exempel så innehåller *Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid verkställighetshinder* (Ds 2024:23) och *Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar* (SOU 2025:16) förslag som presenterats utifrån dagens antal brottsutvisade. De förslag som presenteras i aktuell utredning kommer att få stor påverkan även på genomförandet av delar av förslagen i nämnda utredningar, t.ex. kan ett långt större antal personer än förväntat komma att omfattas av förslagen om anmälningssplikt, förstärkt uppsikt och fotboja.

Myndigheten noterar vidare att *En straffreform* (SOU 2025:66) föreslår andra ändringar i 8 a kap. 1 § utlänningslagen än de som föreslås i förevarande utredning.

Övrigt

Polismyndigheten är positiv till förslaget om att skärpa straffskalan för brott enligt 20 kap. 5 § utlänningslagen. Myndigheten konstaterar även att det underlättar för den som ska tillämpa paragrafen att utredningen exemplifierar begreppet ”försvårande omständigheter”.

Polismyndigheten bedömer vidare att Kriminalvårdens underrättelseskyldighet enligt utlänningsförordningen även ska omfatta fall då beslut om utvisning enligt 8 a kap. utlänningslagen verkställts genom att verkställigheten av ett fängelsestraff flyttats över till ett annat land. Detta mot bakgrund av att uppgifterna behövs bl.a. för att korrekta registreringar ska göras i SIS.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Ekonomiska konsekvenser

Polismyndigheten delar utredningens uppfattning att förslagen kommer att medföra stora kostnadsökningar för myndigheten. På s. 410 i utredningen anges att personalkostnaden för ett genomsnittligt verkställighetsärende hos Polismyndigheten kan uppskattas till cirka 55 000 kronor. Därutöver tillkommer bland annat s.k. overhead-kostnader, t.ex. för lokaler, fordon, it-system och andra stödtjänster.

Den i utredningen redovisade kostnaden avser alltså endast personalkostnader och inte overhead-kostnader. Polismyndigheten bedömer att kostnaden för ett verkställighetsärende, inklusive overheadkostnaden, kan uppskattas till cirka 70 000 kronor. Enligt utredningens beräkningar om 2 500 brottsutvisade per år skulle detta då medföra en kostnad för Polismyndigheten med 175 miljoner kronor istället för de 138 miljoner kronor som nämns i utredningen. Polismyndigheten delar utredningens uppfattning att kostnaderna inte rymms inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

Yttrandet har beslutats av juristen Lars Stark efter föredragning av juristen Catrin Gripenstam. Vid den slutliga handläggningen har biträdande rättschefen Sofie Lindblom deltagit. Rikspolischefen Petra Lundh har informerats om remissen.

POLISMYNDIGHETEN

Lars Stark

Catrin Gripenstam

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli